Patientinformation

Kemiska ögonskador

Kemikalier i ögat kan orsaka frätskador av varierande grad från mild irritation till grav ärrbildning i hornhinnan med komplett synförlust och i de svåraste fallen även förlust av ögat. Kemiska ämnen kan vara fasta, flytande, i gasform eller i form av damm.

Syror och baser kan tränga in i ögat och orsaka allvarliga synskador. Syror ger oftast ytligare skador då de gör att proteiner stelnar och detta utgör sedan en barriär för djupare inträngning. Dock kan stark syra också ge djupare skador.

Basiska ämnen (alkali) är både vatten- och fettlösliga och tränger snabbt och djupt in i vävnaden. Endast några droppar basiskt ämne kan på kort tid orsaka mycket allvarliga skador. Hur farlig en frätskada blir beror framför allt på:

- Koncentrationen av kemikalien
- Temperaturen (en hög temperatur förstärker den skadliga effekten)
- Kontakttiden – Ju längre tid ögat är i kontakt med ämnet desto djupare och allvarligare skada

Många produkter som används i hemmet kan orsaka kemiska ögonskador. Några exempel är diskmedel, tvättmedel, desinfektionsmedel, propplösare, ugnsrengöringsmedel, ammoniak och blekmedel. Även ättiksyra som används i hushållet kan ge allvarliga frätskador.

På arbetsplatser förekommer det många olika typer av skadliga kemikalier och det är viktigt att följa säkerhetsrutiner, använda skyddsglasögon och att placera ögondusch och ögonsköljmedel nära olycksrisken.

Behandling

Vid en olycka med syra eller en bas/alkali gäller det att så snabbt som möjligt skölja ur eller neutralisera kemikalien till en nivå som motsvarar ögats normala pH på 7,4. Spola ögat **omedelbart** med vatten, ögonspolvätska eller koksaltlösning

om det finns tillgängligt. Ljummet vatten är bäst då kall vätska kan vara smärtsamt men ta det som finns till hands och låt inte val av vätska fördröja behandlingen.

Vid frätande ämne i ögat spola i minst 15 minuter med mjuk vattenstråle och därefter upprepade gånger under transport till sjukhus. Håll isär ögonlocken och avlägsna eventuella kontaktlinser. Under sköljning titta åt olika håll och blinka ibland för bäst effekt. Om du inte har tillgång till spolanordning skölj med dricksglas, tillbringare eller dylikt.

På sjukhuset undersöks ögat, kvarvarande fasta partiklar avlägsnas och pH-värdet kontrolleras. Vid behov spolas ögat ytterligare oftast med en speciell spollins, som sätts in i ögat efter bedövning och sedan kopplas till ett spoldropp. Vid misstanke om allvarligare frätskador kan denna behandling inledas redan under ambulanstransport.

Ring 112 till Giftinformationscentralen

Giftinformationscentralen är öppen dygnet runt och kan ge information om aktuell kemikalie och om hur lång spoltid som krävs. För en del ämnen räcker det med kortare spoltid. De kan också ge råd om du behöver uppsöka läkare eller inte.

Kontakta oss

Ögonkliniken
Uddevalla sjukhus
451 80 Uddevalla

☎ 010-435 31 00 (sjuksköterska)

www.nusjukvarden.se

Du kan också kontakta oss via Vårdguidens E-tjänster www.1177.se

Sjukvårdsrådgivningen nås dygnet runt via telefon 1177.